

**PREZES
URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI**

DPA-811-1249-A/29/2000/KG

Warszawa, ²⁸ grudnia 2000r.

DECYZJA

Na podstawie art. 49 w związku z art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348, Nr 158, poz. 1042, z 1998 r. Nr 94, poz. 594, Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 88, poz. 980, Nr 91, poz. 1042 i Nr 110, poz. 1255 oraz z 2000 r. Nr 43, poz. 489, Nr 48, poz. 555 i Nr 103, poz. 1099) oraz w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071)

po rozpatrzeniu

wniosku Elektrowni „Bełchatów” S.A. z siedzibą w Rogowcu z dnia 15 września 2000 r., w sprawie zwolnienia z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryfy dla energii elektrycznej

postanawiam

1. zwolnić Spółkę z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryfy dla energii elektrycznej w zakresie sprzedaży poprzez rynek giełdowy prowadzony przez Giełdę Energii S.A. z siedzibą w Warszawie,
2. odmówić zwolnienia tej Spółki z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryfy dla energii elektrycznej w zakresie pozostałej sprzedaży energii elektrycznej.

UZASADNIENIE

W dniu 20 września 2000 r, na wniosek Elektrowni „Bełchatów” S.A. z siedzibą w Rogowcu (zwanej dalej „Wnioskodawcą”), zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie zwolnienia tej Spółki (w przypadku stwierdzenia, że działa na rynku konkurencyjnym) z obowiązku przedkładania Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki do zatwierdzenia taryfy dla energii elektrycznej.

Wnioskodawca wystąpił o zwolnienie, w pierwszej części, sprzedaży pozostającej poza Kontraktem Długoterminowym (KDT), realizowanej w ramach następujących segmentów rynku: giełda energii, rynek bilansujący, kontrakty bilateralne, rynek lokalny do czasu wejścia w życie Systemu Opłat Kompensacyjnych (SOK). Natomiast po uruchomieniu SOK w zakresie pełnego wolumenu sprzedaży.

We wniosku zostało podniesione, że w wyniku długotrwałych negocjacji z PSE S.A. Wnioskodawca doprowadził do uwolnienia w 2000 roku 704 GWh energii z łącznej ilości przyjętej w KDT na 2000 rok – 25 204 GWh, celem jej sprzedaży w ramach umów bilateralnych ze spółkami dystrybucyjnymi, na rynku bilansującym i na giełdzie energii. W związku z tym, do ustalenia poziomu przychodów taryfowych w 2000 roku przyjęto, iż sprzedaż ogółem wyniesie 26 109 GWh, w tym poza KDT co najmniej 1 609 GWh energii elektrycznej. Jednak jego kontrakty bezpośrednie ze spółkami dystrybucyjnymi uzupełniające sprzedaż do łącznego wolumenu 26 109 GWh są redukowane przez PSE S.A. nawet o 70%, co prowadzi do realnego zagrożenia dla realizacji wolumenu przyjętego w taryfie. Dla potwierdzenia powyższego Wnioskodawca poinformował, że za okres 8 miesięcy 2000 roku sprzedał 16 750 GWh, tj. o 406,2 GWh mniej od poziomu przyjętego do ustalenia ceny w obowiązującej Taryfie dla energii elektrycznej.

Wnioskodawca stwierdził, że jedyną możliwością zwiększenia wolumenu sprzedaży w bieżącym roku jest sprzedaż energii poprzez rynek bilansujący i giełdę energii. Jednak z uwagi na fakt rozliczania transakcji giełdowych po cenach dnia, które odbiegają od jego cen taryfowych, aktywne uczestnictwo w obrocie giełdowym budzi jego wątpliwości co do stosowania cen innych niż taryfowe. Wysokość cen w taryfie stanowi dla Elektrowni „Bełchatów” S.A. ograniczenie dla sprzedaży na giełdzie, a w efekcie uniemożliwia uzyskania wyższego wolumenu sprzedaży.

Ponadto Wnioskodawca informuje, że podjął inwestycję „Wyprowadzenie mocy z bloku nr 12 do sieci 110 kV” w celu stworzenia lokalnego rynku energii elektrycznej

dążącego do uzyskiwania cen sprzedaży energii elektrycznej niższych niż w innych regionach kraju oraz przyspieszenie wdrożeń nowych rozwiązań w handlu energią.

Niemniej jednak, przedstawione przez Wnioskodawcę informacje nie pozwalały jednoznacznie stwierdzić, że rynek na którym on działa jest rynkiem konkurencyjnym. W związku z tym Wnioskodawca został wezwany do przedstawienia dodatkowych wyjaśnień i dokumentów - wskazujących elementy, które miałyby decydować o tym, że rynek na którym działa Wnioskodawca – jest rynkiem konkurencyjnym. W odpowiedzi na wezwanie, Wnioskodawca wyjaśnił, że jego zdaniem sprzedaż energii elektrycznej poza KDT posiada cechy sprzedaży na rynku konkurencyjnym z uwagi na:

- ◆ ceny energii elektrycznej
  - transakcje giełdowe rozliczane są wg cen dnia i ustalane na bazie konkurencyjnych ofert wytwórców;
  - transakcje na bilansującym zawierane są wg składanych przez wytwórców ofert cenowych;
  - ceny w kontraktach bezpośrednich mogą być negocjowane przez strony umowy handlowej;
- ◆ dużą ilość istniejących na rynku odrębnych podmiotów w sektorach wytwarzania, obrotu i dystrybucji;
- ◆ pozycję „Wnioskodawcy” na rynku;
- ◆ wdrażanie systemów pomiarowo-rozliczeniowych i wewnętrznie spójnej infrastruktury informatycznej;
- ◆ nadwyżkę podaży w KSE w wysokości ok. 30%;
- ◆ nowe wyprowadzenie mocy z bloku nr 12 na 110 kV co umożliwia tworzenie rynku lokalnego, niezależnego w dużym stopniu od PSE S.A.;
- ◆ spełnienie warunków konkurencyjności

Dodatkowo Wnioskodawca przedstawił Analizę warunków konkurencyjności sprzedaży wydzielonej ilości energii elektrycznej poza KDT przez Elektrownię „Bełchatów” S.A., w której dowodzi, że energia oferowana przez niego do sprzedaży poza KDT stanowi niewielką część zapotrzebowania na energię uwolnienie i nie prowadzi do ograniczenia sprzedaży u innych wytwórców.

W toku postępowania administracyjnego ustalono, że Wnioskodawca prowadzi działalność gospodarczą polegającą na:

- 1) wytwarzaniu energii elektrycznej;
- 2) przesyłaniu i dystrybucji energii elektrycznej na obszarze gmin Bełchatów, Kleszczów oraz Kamieńsk, za pomocą sieci rozdzielczej niskiego napięcia;
- 3) obrocie energią elektryczną zakupioną na potrzeby odbiorców zlokalizowanych na obszarze Województwa Łódzkiego.

Na prowadzenie powyższej działalności gospodarczej Wnioskodawca uzyskał wydane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (zwanego dalej „Prezesem URE”) koncesje na: wytwarzanie energii elektrycznej (nr WEE/10/1249/U/OT-4/98/WL), przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej (nr PEE/201/1249/W/1/2/2000/AS) oraz obrót tą energią elektryczną (nr OEE/231/1249/W/1/2/2000/AS). Wnioskodawca zaopatruje w energię elektryczną następującą liczbę odbiorców:

- ◆ sprzedaż bezpośrednia z elektrowni:
  - 1 odbiorca na napięciach 220 i 400 kV;
  - 1 odbiorca na napięciu średnim zasilany z układu potrzeb własnych elektrowni;
  - 13 odbiorców na napięciu niskim z układu potrzeb własnych elektrowni;
- ◆ sprzedaż energii pochodzącej z Zakładu Energetycznego Łódź-Teren w ramach działalności polegającej na przesyłaniu i dystrybucji oraz obrocie energią elektryczną:
  - 5 odbiorców na niskim napięciu.

W związku z powyższym należy zważyć, co następuje.

Niniejszym postępowaniem objęta została jedynie ta część wniosku, która dotyczy energii sprzedawanej poza KDT. Druga część wniosku dotycząca sprzedaży po wejściu w życie Systemu Opłat Kompensacyjnych, nie mogła być rozpatrywana z uwagi niemożność oceny stanu faktycznego w momencie podejmowania decyzji, a zatem nie mogła stanowić podstawy materialnej rozstrzygnięcia.

Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy koniecznym było ustalenie, czy Wnioskodawca działa na rynku konkurencyjnym w rozumieniu art. 49 ustawy - Prawo energetyczne. W świetle tego przepisu, Prezes URE może zwolnić przedsiębiorstwo energetyczne z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia, jeżeli stwierdzi, że działa ono na rynku konkurencyjnym albo cofnąć udzielone zwolnienie - w przypadku ustania warunków

uzasadniających zwolnienie. Cytowany przepis nie precyzuje bliżej pojęcia „rynek konkurencyjny”. Natomiast zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego (por. np. wyrok z dnia 13 października 1999 r. sygn. akt Ame 35/99) – „...z rynkiem konkurencyjnym, o którym mowa w art. 49 ustawy - Prawo energetyczne, mamy do czynienia wówczas, gdy istniejące między przedsiębiorstwami energetycznymi relacje konkurencyjne cechuje względna trwałość, a zatem, że konkurencja na rynku ma istotny charakter. Przykładowo taka konkurencja może zachodzić w sytuacji, gdy działający na rynku przedsiębiorcy dysponują zbliżonym potencjałem ekonomicznym i porównywalnymi udziałami w rynku, a nadto dysponują techniczno – organizacyjnymi i ekonomicznymi możliwościami zwiększenia swej aktywności kosztem konkurentów, co zmusza ich do rywalizacji o klienta...”. Nadto, w wyroku z dnia 24 listopada 1999 r. (sygn. akt XVII Ame 42/99) Sąd stwierdził, że „...kryteria jakim powinien odpowiadać rynek konkurencyjny, w znaczeniu, o którym mowa powyżej są niewątpliwie szersze, bardziej kwalifikowane, niż tylko istnienie na rynku jednego konkurenta...” [w omawianym przypadku w zakresie rynku lokalnego energii elektrycznej miałby być Zakład Energetyczny Łódź-Teren]. W uzasadnieniu powołanego wyroku Sąd stwierdził, że „...podejmując próbę określenia istoty „rynku konkurencyjnego” wymaga podkreślenia, iż rynek ten może być rozpatrywany zarówno od strony podażowej jak i popytowej. (...) Zdaniem Sądu, na potrzeby stosowania art. 49 ustawy – Prawo energetyczne rynek konkurencyjny, analizowany od strony podażowej lub popytowej, powinien łącznie spełniać co najmniej dwa istotne warunki. Po pierwsze, rynek ten powinien być od strony podmiotowej dostatecznie pojemny. Istnienie na rynku jedynie dwóch przedsiębiorstw energetycznych jest zdaniem Sądu niewystarczające. Taka sytuacja nie stwarza bowiem kontrahentom tych podmiotów dostatecznych źródeł zaopatrzenia lub zbytu, w zależności od funkcji rynku na którym funkcjonują (...). Po drugie, aby można było mówić o rynku konkurencyjnym, powinny być spełnione warunki powszechnej dostępności energii (...) wytwarzanej przez każde z przedsiębiorstw energetycznych. Innymi słowy, odbiorca (...) powinien mieć realną możliwość wyboru jednej z ofert dostaw (...) spośród kilku aktualnie istniejących na rynku (...).”.

Przy podejmowaniu niniejszego rozstrzygnięcia, kierowałem się także kryteriami rynku konkurencyjnego, które zostały przeze mnie określone w „Stanowisku w sprawie kryteriów uznania rynku energii elektrycznej za rynek konkurencyjny”, podanym do publicznej wiadomości przez opublikowanie w Biuletynie Urzędu Regulacji Energetyki Nr 4 z dnia 1 lipca 2000 r. Powyższe działanie było wypełnieniem obowiązku, polegającego na

opracowaniu i opublikowaniu kryteriów, jakimi będę kierował się przy wydawaniu decyzji administracyjnej uznającej dane przedsiębiorstwo za działające na rynku konkurencyjnym, nałożonego na mnie przez Radę Ministrów w pkt 6.3 „Założeń polityki energetycznej Polski do 2020 roku” (przyjętych w dniu 22 lutego 2000 r. i opublikowanych w formie książki przez Ministerstwo Gospodarki). Należy dodać, iż „Założenia” te zostały przez Radę Ministrów uchwalone na podstawie delegacji zawartej w art. 13 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne. Obowiązek ten wiąże się bezpośrednio z moją kompetencją, wynikającą z art. 49 ustawy – Prawo energetyczne, przy czym podanie do publicznej wiadomości kryteriów, jakimi kieruje się organ administracji publicznej w granicach przyznanego mu przez ustawę swobodnego uznania – służy równemu traktowaniu wszystkich przedsiębiorców oraz podnoszeniu zaufania do organów państwa. W wymienionym „Stanowisku...” zdefiniowałem rynek konkurencyjny jako rynek, na którym w wyniku gry podaży i popytu zostaje wyznaczona cena transakcji, a odbiorca ma prawo swobodnego wyboru dostawcy oraz jego zmiany bez ponoszenia nadmiernych kosztów, a także decydowania o wielkości swoich zakupów. Na rynku konkurencyjnym każdy z podmiotów funkcjonuje w otoczeniu podobnych warunków zewnętrznych. Zawierane na nim transakcje poddane są regulacjom cywilno-prawnym lub zwyczajowym, a informacja na temat cen oferowanych dóbr jest powszechnie dostępna. Powyższe stanowisko wskazuje, iż Prezes URE rozważając każdorazowo podjęcie decyzji o zwolnieniu konkretnego przedsiębiorstwa z obowiązku przedkładania taryfy do zatwierdzenia, będzie identyfikował i oceniał konkurencyjność rynku, na którym działa to przedsiębiorstwo, biorąc pod uwagę następujące kryteria (atrybuty) rynku:

- 1) odpowiednia liczba uczestników,
- 2) pozycja przedsiębiorstwa określona udziałem w rynku,
- 3) bariery wejścia i wyjścia z rynku,
- 4) homogeniczność handlowa towaru bądź usługi,
- 5) przejrzystość struktury i zasad funkcjonowania,
- 6) równość praw i zasad dostępności uczestników do informacji rynkowej,
- 7) kontrola i nadzór zabezpieczające przed kartelizacją (zmową) rynkową,
- 8) dostępność do wysoko wydajnych technologii.

W omawianym „Stanowisku” zostało również stwierdzone, iż wymienione powyżej okoliczności nie są jednak wystarczające do uznania określonego rynku (bądź jego

segmentu), na którym działa konkretne przedsiębiorstwo, za rynek konkurencyjny. Dlatego też, przy podejmowaniu konkretnej decyzji administracyjnej, dotyczącej uznania danego rynku za konkurencyjny będą brane pod uwagę również inne uwarunkowania, określone w tym stanowisku, takie jak: poziom rozwoju rynku, równy dostęp do informacji, siła rynkowa przedsiębiorstw, dywersyfikacja struktury własnościowej.

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdziłem, iż określone wcześniej warunki spełnione są dla sprzedaży przez Wnioskodawcę energii elektrycznej poprzez rynek giełdowy prowadzony przez Giełdę Energii S.A. z siedzibą w Warszawie. O wypełnieniu kryteriów świadczą poniższe przesłanki, opublikowane przeze mnie 14 grudnia 2000 r. w „*Stanowisku w sprawie uznania giełdowego rynku energii elektrycznej za rynek konkurencyjny*”:

- 1. Ceny transakcyjne na Rynku Dnia Następnego wyznaczone są jako ceny równowagi pomiędzy zgłaszanymi niezależnie przez uczestników rynku ofertami sprzedaży i nabycia energii elektrycznej. Ceny te wyznaczone są ex ante jako ceny krańcowe obowiązujące dla wszystkich transakcji.*
- 2. Wielkość poszczególnych transakcji wyznaczana jest na podstawie wielkości podaży i popytu przy zastosowaniu procedur jednolitych dla wszystkich podmiotów.*
- 3. Informacja na temat ustalonej na rynku ceny jest powszechnie dostępna dla każdego z uczestników giełdy, jak również dla podmiotów zewnętrznych.*
- 4. W chwili obecnej status uczestnika giełdy posiada 40 podmiotów sektora, co zapewnia już odpowiedni poziom dywersyfikacji składanych ofert gwarantujący ich niezależność oraz brak wpływu na ustalaną na rynku cenę.*
- 5. Dostęp do rynku giełdowego transakcji fizycznych mają wszystkie podmioty spełniające wymogi wynikające z ustawy – Prawo energetyczne oraz wydanych do niej rozporządzeń wykonawczych i posiadające podpisaną umowę z operatorem sieci, do której są przyłączone, regulującą zasady rozliczania odchyleń.*
- 6. Warunki jakie musi spełnić podmiot zamierzający zawierać transakcje poprzez giełdę energii, a także zasady prowadzenia obrotu giełdowego zostały określone w regulaminach Giełdy Energii S.A. oraz Rynku Dnia Następnego. Zasady te są jednolite dla wszystkich podmiotów i zostały dobrowolnie zaakceptowane przez wszystkich uczestników giełdy.*

7. *Przedmiotem obrotu na giełdzie energii jest energia elektryczna czynna – towar jednorodny, o parametrach zdefiniowanych przez odpowiednie przepisy.*
8. *Regulamin Rynku Dnia Następnego zabezpiecza w odpowiedni sposób interes uczestników przed przejawami kartelizacji (zmowy) rynkowej.*
9. *Podmiot prowadzący giełdę – Giełda Energii S.A. – jest spółką prawa handlowego, w której żaden z akcjonariuszy nie posiada dominującego prawa głosu.*

Powyższe przesłanki w całości dotyczą również energii elektrycznej oferowanej i sprzedawanej na rynku giełdowym przez Elektrownię „Bełchatów” S.A.

Natomiast w odniesieniu do rynku bilansującego, kontraktów bilateralnych oraz rynku lokalnego uznałem, że nie zostały spełnione warunki dotyczące odpowiedniego poziomu rozwoju rynku po stronie podaży i popytu, swobody zawierania umów, przejrzystości struktury i zasad funkcjonowania oraz równości praw i zasad dostępności uczestników do informacji rynkowej.

W chwili obecnej rynek bilansujący znajduje się w fazie rozwoju. Dąży się do ujednoczenia systemu pomiarowo-rozliczeniowego oraz wprowadzenia rozliczeń w systemie godzinowym. Już to świadczy o braku pełnej poprawności w funkcjonowaniu tego rynku. Dodatkowo, rynek ten jest w znaczącym stopniu uzależniony od działań podjętych przez zarządzających rynkiem Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. Ponadto w najbliższym czasie ma zostać wdrożona zmiana zasad funkcjonowania tego rynku – uruchomienie dobowo-godzinowego rynku bilansowego oraz wprowadzenie nowego regulaminu rynku bilansującego. W związku z tym, nie można go uznać za rynek rozwinięty o stabilnej, przejrzystej strukturze i zasadach funkcjonowania, a zatem za rynek konkurencyjny.

Podobne ograniczenia dotyczą możliwości zawierania kontraktów dwustronnych. W wyniku wdrażania zmian w zasadach prowadzenia rozliczeń na rynku hurtowym energii elektrycznej (ze względu na zmianę instrukcji ruchu i eksploatacji sieci) ulegną modyfikacji między innymi procedury i sposób zgłaszania kontraktów do zatwierdzenia przez operatorów systemów przesyłowego i rozdzielczych, co oznacza daleko idące zmiany w zasadach funkcjonowania rynku umów dwustronnych. Kolejnym ograniczeniem rozwoju tego rynku jest funkcjonujący obowiązek zakupu energii pochodzącej z KDT przez odbiorców końcowych, którzy korzystają z prawa do usług przesyłowych (tzw. zasada TPA). Obowiązek ten ogranicza wielkość zawieranych umów, a także wpływa na ceny. Inną przesłanką,

wymienioną również przez Wnioskodawcę w przekazanych wyjaśnieniach, jest brak publikowania przez PSE S.A. informacji o realizacji sprzedaży energii elektrycznej, poziomu cen oraz prognoz dotyczących rynku. Z powyższych przyczyn również tego rynku nie mogłem uznać za konkurencyjny.

Rozpatrując rynek lokalny należy do niego zaliczyć również sprzedaż do odbiorców zasilanych z układu potrzeb własnych elektrowni oraz przyłączonych do sieci dystrybucyjnej będącej własnością Wnioskodawcy. W świetle powyższego, należy stwierdzić, iż Wnioskodawca jest jedynym podmiotem, który prowadzi działalność w zakresie przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej dla odbiorców przyłączonych do jego sieci. Działalność ta, prowadzona jest w warunkach monopolu naturalnego (sieciowego), której obszar działania (rynek) wyznaczają obsługiwane sieci o napięciu 6kV i sieci niskiego napięcia. Oznacza to, że na obszarze działania Wnioskodawcy nie istnieje system sieci rozdzielczych stwarzających możliwość świadczenia usług przesyłowych, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy – Prawo energetyczne.

Należy podkreślić, że odbiorcy przyłączeni do sieci rozdzielczych 6kV i sieci niskiego napięcia należących do Wnioskodawcy, nie mają możliwości natychmiastowej zmiany dostawcy. W przypadku rezygnacji z usług przesyłowych Wnioskodawcy, odbiorcy ci musieliby ubiegać się o przyłączenie do sieci Zakładu Elektroenergetycznego Łódź-Teren S.A., co wymagałoby poniesienia przez nich znacznych nakładów finansowych na budowę przyłączy.

W świetle powyższego, twierdzenie Wnioskodawcy, iż działa on na rynku konkurencyjnym - nie znajduje potwierdzenia ani w rzeczywistości, ani - tym bardziej - w zgromadzonym materiale dowodowym, bowiem - jak to zostało wykazane powyżej - rynek ten nie spełnia kryteriów rynku konkurencyjnego.

W tym stanie rzeczy orzeka się, jak w sentencji.

POUCZENIE

1. Od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu antymonopolowego, za moim pośrednictwem, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia (art. 30 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, w związku z art. 129 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, art. 479²⁸ i 479²⁹ Kodeksu postępowania cywilnego oraz w związku z art. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych – Dz. U. Nr 160, poz. 1064).
2. Odwołanie powinno czynić zadość wymaganiom przepisanych dla pisma procesowego oraz zawierać oznaczenie zaskarżonej decyzji i wartości przedmiotu sporu, przytoczenie zarzutów, zwięzłe ich uzasadnienie, wskazanie dowodów, a także zawierać wniosek o uchylenie albo o zmianę decyzji - w całości lub w części (art. 479³⁰ Kodeksu postępowania cywilnego).

Prezes
Urzędu Regulacji Energetyki

dr Leszek Juchniewicz

Otrzymuje:

Elektrownia „Bełchatów” S.A.
Rogowiec
97-406 Bełchatów 5